

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Parallela Geographica Italiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

Cap. XI. De Siciliâ & minoribus Insulis ei adiacētibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13120

las: certè apud Strabonem ex Ptolemæo irrepsisse vocem *Ιλθα* suspicatur Casaubonus. In Æthaliâ Strabo agnoscit portum Argoum, Cluerio *Porto Ferrato*, Ortelio *Porto Longone*.

IGILIVM apud Plinium corruptè Ægilium, & item apud Melam Igmium, cuius meminit Cæsar 1. de bello ciuili: *Giglio*.

Dianium, & Artemisia, & Artemita: *Gianuti*.

PLANASIA, seu Planaria: *Pianosa*, vbi agrestes Pauones Varioni. In eam proiectus Agrippa ab Augusto rudis bonarum artium, & corporis robore stolidè ferox, ait Tacit.

lib. 1. Ann. dicta est *Ἰπὸ τῆ πλανᾶν*, quod *specie sua falleret*. Oglasa Plinio scopulus excelsus: nunc *Monte Christo*.

CAPRARIA, seu Caprasia, hodie *Caprara*, seu *Capraia*, sic dicta à Capris syluestribus, vt ait Varro: de ea impiè Rutilius *Squallet lucifugis Insula plena viris*.

VRGO Plinio, Melæ, Capellæ; Goron Rutilio *inter Pisanum Cynnicumque latus*; Orgon Stephani est: hodie *Gorgona*.

Menaria: *Meloria*.

Columbaria, apud Melam corruptè Carbania; & alia dicta Vernaria, quarum meminere Plinius & Capella; harum nescit Cluuerius vtra sit *Palmarolo*, & *Troia*.

CAPVT VNDECIMVM.

De Sicilia & minoribus Insulis ei adiacentibus.

§. 1. *Historica descriptio Sicilia.*

QVÆREMYS hîc more nostro, de eius nomine, quantitate, qualitate, politiâ in quâ de eius populis, ac denique de eius *Fictio*.

NVM. 1. *Nomina Siciliae.*

TRINACRIA, primùm dicta fuit Polyb. lib. 6. Diod. 5. Halic. 1. quæ vox Græcè variè effertur Homero *Θρινακία*, Dion. Afro *τρινακία*, Straboni *τρινακίς*: sic dictam suspicantur aliqui à Rege Trinaco, alij *Ἰπὸ τῆς δελτακίας*, vel *τρινακίας* à similitudine Tridentis,

meliùs sic dicta videtur voce leuiter inflexâ à tribus Promontoriis, Peloro *Capo di Faro*, vel *Capo della Torre di Faro*, Lilybæo *Capo di Marsalla*, & *Capo Boeo*, & Pachyno *Capo di Passalo*. Hinc Triquetram Lucretius dixit, Græcis τριπέδιρος, *Triuertex*, τριγώνων *Tricuspis*, τριπλευρος *habens tria latera*, τρικέρατος *Triceps*, & τριλόφος *Tricollis*; Claudiano *Trisulca* canitur.

SICANIA, à Sicanis, in quam Thucydides lib. 6. Iberos putat à Sicano Fl. aliter Sicori accersitos, de quibus paulò pòst.

SICILIA, à Siculis qui ex Italiâ depulsi eam Insulam occuparunt.

A Poëtis aliquando *Aethnea* dicitur ab eius famosissimo monte; sic Martialis, & Claudianus, vt Græcos omittam.

N V M. 2. *Quantitas Siciliae.*

OMNIVM Insularum interni Maris maximam vocat eam Strabo lib. 2. & alij vulgò; Scyllax ei prætulit Sardiniam, & Siciliae tantùm secundas dedit; certè Diodorus Sardiniam ferè Siciliae exæquat.

Mensura antiqua Siciliae.

LATVS	}	Diodoro Siculo cexii. Mil. Pass. cum Pass. D.
BOREA-		Pofidonio ducenta viginti quinque Pass. Mil.
LE		Plinio centum septuaginta Pass. Mil.
à Peloro ad		Marciano Heracleota centum quadraginta tria Pass. Mil.
Lilybæum,		Vetere Chorographo, ducenta sexaginta quinque P. M.
continet ex		Ptolemæo, ducenta sexaginta quinque Pass. Mil.

LATVS	}	Diodoro, centum octoginta septem P. M. cum Pass. D.
AVSTRA-		Strabone, centum nonaginta tria P. M. cum Pass. 750.
LE		Plinio, ducenta Passuum Millia.
à Lilybæo ad		Vetere Chorographo, centum sexaginta quinque P. M.
Pachynum,		Ptolemæo, centum quinquaginta quinque P. M.
continet ex		Æthico, centum septuaginta quatuor P. M.

LATVS	}	Diodoro, centum quadraginta duo Pass. M. cum Pass. 500.
ORIEN-		Strabone, centum quadraginta & unum M. P. & 250. P.
TALE		Plinio, centum sexaginta sex Pass. Millia.
à Pachyno ad		Martiano, centum sexaginta sex Pass. Millia.

OOOO ij

Pelorum,
continet
ex

Chorographo, *centum sexaginta nouem Pass. Mil.*
Ptolemæo, *centum sexaginta quinque Pass. Mil.*
Æthico, *centum sexaginta nouem Pass. Mil.*

AMBI-
TIVS
TO-
TIVS
SICIL-
LIÆ,
continet
ex

Diodoro, *quingenta quadraginta duo Pass. M. cum Pass. 500.*
Posidonio, *quingenta quinquaginta Pass. Mil.*
Agrippâ, *sexcenta decem & octo Pass. Millia.*
Plinio, *quingenta triginta sex Pass. Millia.*
Chorographo, *quingenta octoginta nouem Pass. Mil.*
Ptolemæo, *quingenta octoginta sex Pass. Mil.*
Solino, *trecenta septuaginta quinque P. M. vel 400.*
Isidoro, *trecenta septuaginta quinque M. P. vel 400.*
Thucydide, *haud multo minor octo dierum circumnauigatione.*

N V M. 3. *De qualitate Siciliæ.*

FERTILISSIMA ceteris & vini, vnde tota *Cereri & Libero consecrata est* Tullio, Diodoro, &c. Ideò Cato apud Ciceronem eam *cellam penariam Reip. & nutricem plebis Romana* dixit, immo & *pro arario esse* putauit. Tamen Lycophron in eius parte solitudines admittit.

DIVES. Primò propter *Oues & Armenta* quibus plena erat; hinc fabula de bobus Solis apud Hom. *Odyf. 9. & 12.* Strabo ait *pellibus* abundare. Secundò *Melle* quoque diues fuit Straboni & Apuleio, & quis mel *Hyblæum* nescit? Tertiò denique *Croci*, hinc copia incredibilis elata est, vt videbimus in Admirandis.

POPVLOSA. Quinque in eâ fuisse Colonias & vrbes 63. tradit Martianus Capella; immunes ciuitates apud Plinium lib. 3. legit Pintianus 73. sed plures suggerunt Ortelius, & Cluuerius. Liiuo teste tempore 2. belli Punici 66. numerabantur: Diodorus ipse Siculo Syracusis, & aliquot aliis omissis proponit 67. sed earum pleræque defecerunt: nam Constantinus Porphyrogenetus ait suo tempore tantùm 22. stare, sed Panormum omittit cum Sarracenorum Regiam, vnde probabile est alias prætermisisse.

N V M. 4. *De moribus Siculorum.*

DICACES erant in primis, & scommatis dediti Siculi, vnde

Gerræ Siculæ in Prouerbum abiire *Ciceroni*. Authores fuere artis Oratoriæ, & Bucolici carminis, vt aiunt *Aristoteles* & *Diodorus*, catapultæ *Plutarcho*; illustratæ picturæ & tonsuræ *Plinio*.

Siculi suspiciosi sunt, inuidi, tetrici, ad contumeliam & ultionem faciles, principum assentatores, Tyrannidis amatores, & suo commodo quàm publico addictiores, desides, nouitatis cupidi, &c. quæ congesta cum testimoniis veterum leges apud *Fazellum* prioris *Decadis* lib. 1. cap. 7. Item lautioribus epulis addicti erant Siculi, vnde abiit in Prouerbum Σικελικὴ τραπέζα, ἔστυγονοσία. Mensarum Sicularum meminere *Athenæus* lib. 12. *Lucianus* in Dialogis, *Plato* Polit. lib. 3. & alij. Præterea in conuiujs suis pergræcabantur, vt ait *Aristoteles*, & meretricibus vacabant, vt innuit *Plautus* in *Rudente*.

N V M. 5. De populis qui olim Siciliam incoluerunt.

ANTIQUISSIMI populi Siciliæ fuere Cyclopes, Lestrygones Phæaces.

CYCLOPES principio Siciliam incoluerunt, sic *Iust.* lib. 4. vixere autem Cyclopes ad montem Æthnam; neque feminabant, neque metebant, sed frugibus sponte natis vescebantur, & lacte; speluncis pro domibus utebantur, vt intelligitur ex *Euripide* in Cyclope. Gigantes erant, & eorum corpora multa effossa sunt in Sicilia, vt docet *Fazellus*, & dicemus in *Admirandis* libro sequente: quando autem desierint ignoratur.

LESTRYGONES Cyclopius adiungit *Thucydides*, sed ait nesciri vnde venerint: certè *Plinius* lib. 3. cap. 8. agros circa *Leontinos* vocat *Lestrygonios* campos. Aliqui tamen eos ex Italiâ educunt vbi habitauerunt ad montem *Circæum*; eorum Rex *Antiphas* fuit monstrum crudelitatis imperans hominibus barbaris, & feris. Hi quoque desierunt, aut exterminati sunt.

PHÆACES habitauerunt in *Hyperia*, vt ait *Homerus* *Odyf.* 6. sed vbi gentium hæc *Hyperia*? *Vibius Sequester* ait *Camarinam* antea *Hyperiam* appellatam esse; vixere ergo in parte *Insulæ Meridionali*: de his iterum agemus in *Melitâ Insulâ*.

SICANI prædictis successere quorum Rex *Cocalus* fuit, sic *Iustin.* lib. 4. Venerunt autem ex parte *Iberix* ad *Sicorim* fluuium, vt tradunt *Thucydides*, & *Diodorus*, ac *Insulam Trinaciam* aut

Trinacriam dictam de suo nomine Sicaniam dixere. Contra prædictum Cocalum Minos Cretensis pugnavit, vnde & CRETENSES, Rege suo cæso, in Siciliam constiterunt, vt ait Diod. Sic. lib. 4.

SICVLI superuenere, & MORGETES, vtraque gens Italica ex Latio profecta: hi expulsi primùm ab Aboriginibus, deinde ab Opicis, ac demum ab Oenotriis & Iapygibus in hanc Insulam transfere. 3. ætate ante bellum Troianum, hoc est annis 81. Hi videntur cum Sicanis conuenisse, & communem vtrique populo fuisse Regem, vt satis bene Cluuerius probat. Morgetum vestigia putant restare in vrbe Murgantiâ.

HELYMI quoque Troiani origine paulò post Siculos venerunt, & sic appellati sunt à filio Notho Anchisæ Helymo: hi venienti Æneæ occurrerunt, vt ait Diodorus, & Simoenta & Scamandrum flumina nuncupauerunt.

PHOENICES quoque vel hoc tempore, vel paulò post ex Asiâ eò appulere, vt testantur Diodorus, atque Thucydides, quorum in auxilium postea venire forsan Carthaginenses.

GRÆCI, & eorum primi Chalcidenses eò accessere, & condidere Naxum aliâsque ciuitates multas, vnde factum vt Sicilia magnæ Græciæ accenseretur, & pars eius crederetur, vt ait Strabo; quando factum vt omnes tam Græci, quàm Barbari Σικελιώται nominarentur; quamquam hæc vox potius Græcis aptaretur, quæ rectè potest Latine verti *Sicilienses*.

POENI quoque, seu *Carthaginenses*, magnam eius Insulæ partem obtinuerunt, & inde multas clades intulere Græcis, multas acceperunt. Siculi interim sub suis Tyrannis vixere vtentes triplici linguâ Græcâ, Punicâ, & Sicelioticâ, vnde *Trilingues* appellati sunt Siculi: præualuit tamen linguâ Græca, Siculis & Pœnis Græcam linguam addiscentibus, Græcis vtramque linguam aspernantibus.

ROMANI demum Tyrannis vsi sunt sociis, & amicis, & post crudelissima bella cum Pœnis, eam demum in prouinciæ formam rede gere; factâque est prima prouincia, vt quidam putant.

N V M. 6. De Fretto Siculo.

SICILIAM annexam quondam fuisse Siciliæ præter Poëtas Maronem, Ouidium, Silium, &c. tradunt quoque Mela, Seneca,

Strabo, Festus Pompeius, & alij, sed omnes dubiè locuti sunt. Probare id conatus est Tho. Fazellus in suâ Siciliâ, sed argumentis parum firmis quæ confutavit Marianus Vulgarnera; præcipuum argumentum, quo id negetur sumitur ab amplitudine terræ frangendæ ad 20. aut 25. Pass. Mil. à *Sciglio*, ad *Capo d'Armi*, item à portu Messanæ sic excavato: addit Cluverius aliam rationem petitam à fluuiolis in Fretum ex Apennino defluentibus, nam ante hanc separationem quò defluebant?

NOMEN. Dicitur vulgò Fretum à similitudine feruentis aquæ, inquit Varro lib. 6. de linguâ Latinâ, SICVLYM Scymno, & aliis, Aristoteli FRETVM INTER SICILIAM & ITALIAM, Ciceroni SICILIENSE, Platoni SCYLLÆVM, quomodo & dicitur apud Tullium, & Athenæum: Lycophroni TYRRHENVM, Orosio HADRIATICVM, Salustio RHEGINVM, Thucydidi CHARIBDIS Fretum, Manilio denique IANVA MARIS IONII.

LONGITVDO huius Freti est Plinio XII. Mil. Pass. lib. 3. cap. 8. vbi S. Hieronymus de locis Hebraicis xv. Mil. Pass. legisse videtur, loquitur autem *Plinius* de Scyllâ ad Charibdim.

LATITVDO, Plinio lib. 3. cap. 8. circa Columnam Rheginam M. D. P. & capite 4. huius libri, XII. stadiorum, Polyb. quoque lib. 1. & Scyllax, 12. admittunt stadia; Diod. lib. 4. stadia XIII. Isidorus lib. 13. Orig. cap. 18. tria Millia Passuum vbi arctissimum; Thucydides 20. ferè stadia: Strabo 7. stadia, quod & ait Scholiastes Apollonij; Homerus Odys. 12. ait iaculo posse attingi; Silius auditi ab vnâ parte ad aliam volucrum cantus. S. Hieronymus duorum Mill. Pass. ait esse, sed Beda hanc latitudinem professus transcribere ex S. Hieronymo M. D. restituit.

CHARIBDIS in genere est Gurges quo aqua absorbetur, sic Favorinus, Didymus, Eustathius; quod intelligitur ex aliis locis; nam locus quo hauritur Orontes Fl. in Syriâ dicitur Charibdis Straboni, & Suidæ mare subsidens, & absorptum circa Gadeis Charibdis est. Propriè tamen dicta *Charibdis* erat vortex in freato Siculo ad Messanam, vt Scylla versus Rhegium, vnde nota paræmia *incidit in Scyllam cupiens vitare Charibdim*. Poëtæ fingunt hîc aquam ter egeri, ter sorberi, sic Hom. 12. Odys. Virg. 3. *Æneid.* de fabulis consule Mythologos. Salustius ait eò illata naufragia occultis gurgitibus 60. Mil. Pass. Taurominia ad littora reddi, quod & Strabo firmat lib. 6. ideòque notat hoc littus dici *νοταπλῆν*

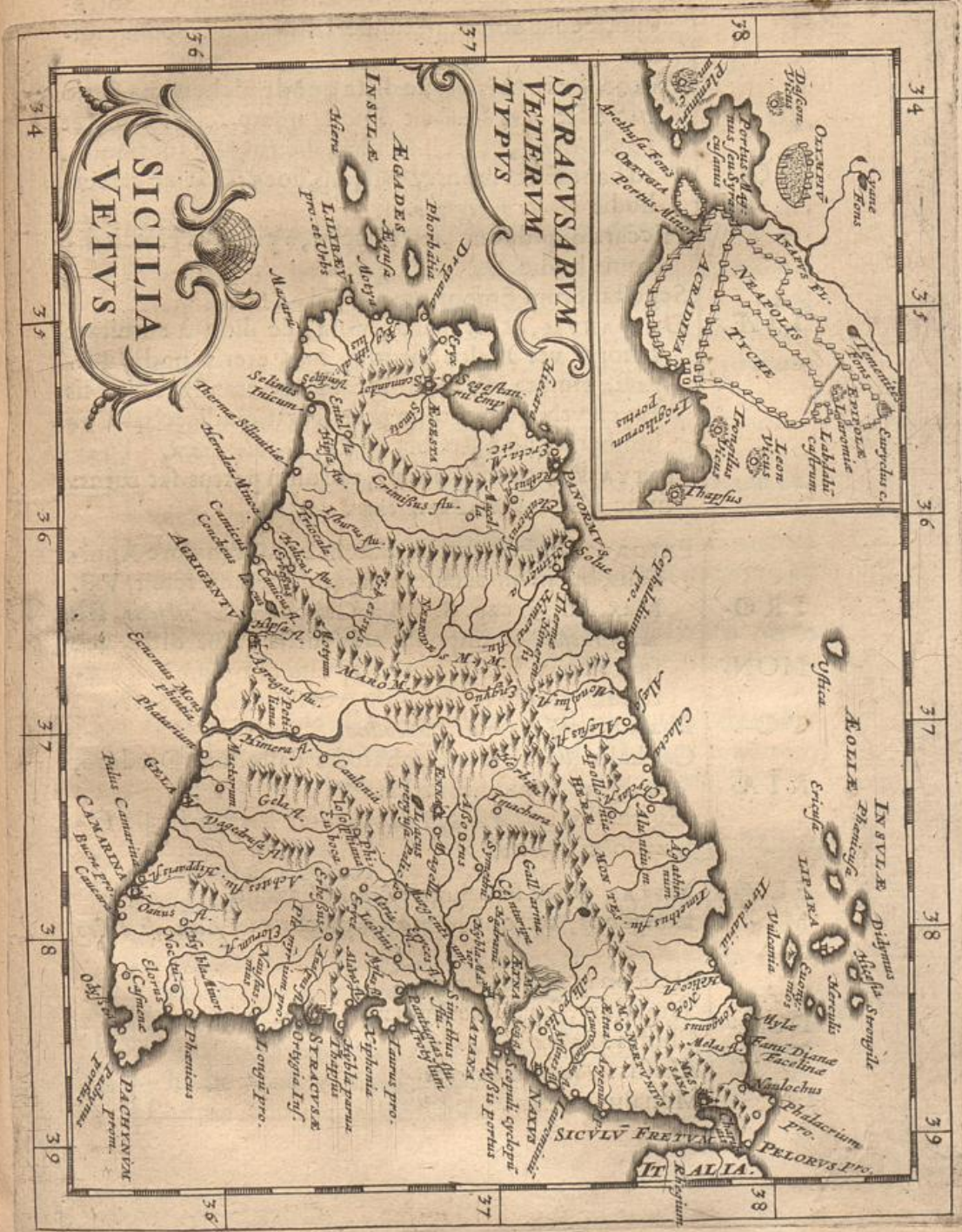
Sterquilinum : vide & Senecam epist. 79. sed vt omittam fabulas Charibdis, nihil erat quàm Siculum fretum fluxum patiens, & refluxum, vt ex Thucydide, & Eustathio rectè colligitur: Seneca docet quiescere Austris non flantibus; quod autem Poëtae *ter* cecinere, *his* dicere debuerunt. Causam huius fluxus & refluxus refundunt in spiritus inclusos iis terris, quibus & incendia Æthiæ ventilantur, Iustinus, & Eustathius: Aristoteles & Strabo in Solem & Lunam. Hodie locus Charibdis dicitur *Calofaro* à Pharo hîc excitata.

§. 2. *Descriptio Geographica Siciliae.*

NVM. I. *Latus Boreale Siciliae, la coste de Palerme.*

- VR- Naulochus, Naulochum, & Naulocha, quæ vox significat nauium stationem: hodie os fluuioli *Malpuritto Fiume*.
- BES Templum Facelinæ Dianæ, sic dictum vel à Face, vel à Fasce, in quo aduectum simulachrum ex Tauricâ; ad hoc castra habebat Sextus Pompeius ab Agrippâ victus: *igitur locus inter Naulochum & Mylas.*
- ORÆ MYLÆ oppidum & peninsula: *Milazzo*; incolæ Mylæi Myletani, & Mylienses: in eâ Insulâ Solis boues pascebantur, & hîc erant eorum stabula.
- BO- TYNDARIVM, seu Tyndaris incolæ Tyndaritani; col. ab Augusto victo Sexto Pompeio: *S. Maria di Tyndaro, Agathyrnum, seu Agathyrna, vnde regio Agathyrnensis: S. Marco.*
- REA- Aluntium, & Haluntium, incolæ Haluntini Ciceroni eius rudera 5 Mil. infra *Fanum S. Philadelphi*, è regione *Rosmarini*.
- LIS Calacta, hoc est pulchrum littus, incolæ Calactini, & Calatini, vrbs ipsa Calata Tullio rudera circa *Caroniam*. ALÆSVS, & Alefa, incolæ Alæfina; hæc magnæ olim potentia fuit: *Caronia Fazello.*
- HYMERA à Zancianis condita, de quâ vide Diod. lib. II. à Pœnis excisa, sed restituta à ciuibus ad dextram Himeræ Fl. ripam vbi Thermae Himerenses: *Termini.*
- So-

- Solus, untis, seu Solois, Romanis Soluntum, & Solentum, incolæ Solentini, hodie *Solanto*; Phœnicum ciuitas.
- SICI- PANORMVS: *Palermo*, sic dicta quòd pulcherrima statio hîc esset πένυ ὄρου ait Diod. quare scribi deberet Panormus, vt fecit Plinius; dicitur & Panormium, ad hanc Ercta mons & castrum, hoc est Latinè carcer: hodie *monte Pelegrino*.
- L I Æ. Hiccara oppidulum, seu Hiccari, à piscibus Hiccis dictum: hodie *Muro di Carini*.
- DREPANVM, & Drepana, orum, sic dicta à curuitate littoris, vel à falce Saturni, aut Cereris: hodie *Trapani*; munita est ab Amilcare, eò translatis incolis Erycis vrbs, cuius olim portus erat; ei adiacebat Columbaria Inf à Ro. occupata: *la Columbara*.
- MOTYA Pœnorum Colonia, vbi olim portus sat tutus: nunc *Isola di Santo Pantaleone*.
- PRO- PELORVM, & Pelorus: sic dictum à Gubernatore Annibal, quem innocentem vt proditorē interemit, Val. Max. lib. 9. cap. 8. vel à Græco πέλωρ *ingens*, seu *monstruosus*. Ei imposta erat turris *Pelori* dicta siue speculatrix: hîc quoque Neptuni templum celeberrimum: hodie *Capo di Faro*, vel *della Torre di Faro*.
- MON- Phalacrium: *Capo di Zasculmo*.
- TO- Cephalœdium, seu Cephaledis castellum Diodoro, πολίχυιον Straboni: *Cifalu*.
- R I A. Ægithallus: *Capo di S. Todaro*, aliter *Burruni*; malè *Fazello di S. Vito*.
- FLV- MELAS qui & Facelinus: *Nuciti Fazello*.
- M I- Longanus, victoriâ Hieronis celebris: *Fiume di castro Reale*.
- NA Helicon: *Oliuero Fiume*.
- CA- Timethus, seu Timethum: *Fiume di Nasò*.
- DEN- Chidas: *Rosmarino*.
- T I A Alæsus: *Fiume di Caronia*.
- I N Monalus: *Pollina*.

MA- HIMERA, quem malè Solinus confudit cum Australi ei
 R E prorsus opposito : hic hodie dicitur *Fiume di Termini*.
 TYR- Eleutherus : *Baiaria Fiume*.
 RHE- Oretus Vibio ad Panormum : *l' Amiraglio*.
 NVM. SIMOIS, & SCAMANDER, Ægestæ pedem alluens, Sca-
 mander : hodie *S. Bartholomao*, & *Frigidus* dictus, Si-
 mois nunc caret nomine.

NVM. 2. *Latus Australe Sicilia, la Coste de Gergenti.*

VRBES ORÆ, seu LATERIS AVSTRALIS

LILYBÆVM, vrbs munitissima decem annis à Pœno obsessa
 ait Diod. lib. 36. portus quoque nobilissimus, iuxta quem
 Sibyllæ Cumanz sepulchrum : *ex eâ extitit Marsalla vicina.*

MAZARVM, & MAZARA emporium, Stephano castellum
 Selinuntiorum : *Mazara*, vnde valli nomen.

SELINVS, untis : *Terra delli Pulci*; sic dicta à Fluuio qui no-
 men habet ab Apio *Ἰσὶ τῷ Σελίνῳ*, quod ibi multum nasci-
 tur *Vibio*, vnde Latinis dictus est *Apiarius*. Circa hanc na-
 scuntur multæ palmæ.

Inicum Regia Cocali ad quem Dædalus fugit, aliter Inictum
 ad ostium Fl. *Bellici* ad dextram ripam, cui opposita ad
 læuam *Selinus*.

Thermæ Selinuntiaz, seu Aquæ Labodæ, & Laxodæ, vnde
 incolæ Thermenses, & Thermitani; hæ autem aquæ fal-
 sæ sunt Straboni : hodie vicus *Sciaca*.

HERACLEA MINOA, antea tantum Minoa dicta, postea He-
 raclea, tum simul nomina iuncta sunt, à Minoe conditore
 Rege Cretenfium pugnante in Cocalum; Colo. Ro. fuit
 hodie *Heraclea*.

Camicus vrbs in quâ Cocalus regnavit, circa quam Minos
 Cretenfis mortuus : hodie *Siculiano*.

AGRIGENTVM Latinis, Græcis Agragas : hodie *Gergenti, Gir-
 genti*, & *Giorgenti*, condita à Gelois : de hac vide Diod. lib.
 13. Item & de eius Templo Iouis Olympij; hinc arx Om-
 phace, & emporium Agrigentinarum.

Ecnomus mons ad ostium Fl. Himeræ ad quem Dædalium
 Phalaridis castellum, vbi bos æneus Perilli seruabatur :
 hodie *Monte d' Alicata*, seu *di Licata*.

Phintia, corruptè apud Cicer. Plutia : hodie *Licata*.

PPpp ij

- SICILIAE.**
- GELA** antea Lindij, à Lindiis Rhodiensibus, postea Gela quòd multam *glaciem* gignat quæ Opicis *Gela*, Steph. & Suidas: etymologus à risu dictam ait: ab hac vrbe campi Gelenses, & Geloi: *Terra Nuoua*.
- CAMARINA**: hodie *Torre di Camerana*, ex quâ creuit *Terra Nuoua*: quàm varias vices experta sit collectum leges apud Cluuerium pag. 192. Apud Strabonem Psaumidis dicitur, quia hinc oriundus Psaumis, cui victori hymnum scripsit Pindarus. Hyperia olim dicta fuit, vt tradit Vibius Sequester, & nos suprâ inuimus.
- Caucana Portus**: *Caucona Porto*; vnde soluit tota classis Bellissarij.
- Odyssæ Portus**, seu Edissæ: *Castellucio Porto*.
- Pachyni Portus**: hodie *Motya*; huius Portus dicitur hodie *Longobardo*.
- PRO-**
- MON-**
- TO-**
- RIA.**
- LILYBÆVM**: hodie *Capo di Marsalla*, aliter *di Boëo*; ex quo quidam Strabo dictus videbat naues soluentes Carthagine, & earum numerum distinguebat, *Aelianus*: quod interuallum Strabo ait esse 1500. stad. Plinius & Solinus cxxxv. Mil. Pass. Certè hodie ex apice Lilybæi, qui nunc *Candidi*, videtur Pro Mercurij in Africâ, vulgò *Capo Buono* c. Mil. Pass. distitum.
- Bucra**: hodie *Capo di Scarami*, & *Scalami*, *Scarambri*, & *Scalambri*, sic enim variè scribitur.
- Odyssæ**: *Capo di Castellucio*, aliter *di Marsa*.
- FLV-**
- MI-**
- NA**
- quæ cadunt in
- MA-**
- RE**
- Mazara olim hiatu terræ haustus, nunc redditus Straboni: *Mazara*.
- Hipsa: *Belici sinister*.
- Crimisus Fl. ad quem Timoleon Pœnos deuicit: hodie *Belici dexter*.
- Isburtus: *Fiume de la Calta-Bellota*.
- Halicus, limes Græcorum, & Barbarorum: *Platani*.
- Camicus: *Cannaro*.
- Hipsa: *Fiume Drago*.
- Agragas: *di S. Biagio*.
- HIMERA, celebris pugnâ Agathoclis contra Pœnos Diodoro: hodie *Salsè*.

- LIBY- Gela: *Fiume di Terra Nuova.*
 Vagedrusa: hodie *Manumuzza.*
 Achates, vbi nobiles gemmæ, vnde dictus Vibio: *Drillo.*
 CVM. Hipparis, aliter Camarina: *Fiume di Camarana.*
 Oanus, Pindaro celebris: *Frasculari, seu Frasculani.*

NVM. 3. *Ora Orientalis Sicilie, la Coste de Messine.*

VRBES ORÆ ORIENTALIS

Elorus ciuitas Syracusarum ad Fl. cognominem: hodie *Ba-
 iacheno.*

Phœnicus Portus, untis: hodie *Falconara.*

Naustarmos, cui adiacebat villa Polyzellium, vbi captus De-
 mosthenes dux Atheniensis: hodie vrbs dicitur *Vindicari.*

SYRACUSÆ & Syracosæ, maxima Siciliæ ciuitas, vbi duo
 portus *Magnus & Paruus.* Nomen habet à lacu Syraco vi-
 cino ait Stephanus; item & Scymnus, sed lacum non vo-
 cat: Vibio Tyraca dicitur corruptè pro Syraca; incolis
 vrbs appellatur *Saragusa*, nobis *Syracuse.* Condita est ab
 Archia Corinthio. Huius vrbs partes ACRADINA, TY-
 CHA, NEAPOLIS, ORTYGIA Infula vbi fons Arethusa:
 EPIPOLÆ erat locus domibus vacuus vbi Latomix car-
 cer, olim lapicidina Tyrannorum. Vrbs Tetrapoleos
 ambitus CLXXX stadiorum Straboni, hoc est XXII. Mil.
 Pas. cum dimidio. De Arethusâ fonte & Alpheo Fl. Pe-
 loponnesi per eum emergente, vide Mythologos: certè
 id Strabo irridet vt fabulam: recentes aliqui Siculi, id
 propugnare voluerunt. *Cetera vide in Tabulâ.*

TAPSVS, peninsula cum vrbe cognomine: hodie *l'Isola di
 Manghisi;* humilior erat, vnde iacens à Marone nominatur.

HYBLA PARVA, quæ postea Megara, & Megaris ad Alla-
 bum Fl. vbi mel exquisitissimum legebatur: eius rudera
 visuntur ad ostia Fl. *lo Cataro:* aliter olim Galeotis diceba-
 tur, vnde eius incolæ Galeotæ.

Xiphonia vrbs & portus: *Augusta.*

Trotylum ad Fl. Pantagiam à Megarensisibus conditum: ho-
 die *Brucca,* meliùs *S. Caloiro.*

CATANA Col. nunc *Catina,* incolæ Catanenses, & Cati-
 nenses, hanc alluebat Fl. Amenes Pindaro, Amenus

Straboni: hodie *Iudicello* In eius vrbis agro campus Piorum dictus à piis liberis Amphinomo, & Anapio; is inter *Æthnam* & *Catanam* situs est.

VLyssis Portus: vbi hodie specula *Torre Lognina*; & ei scopuli Cyclopum adiacent.

Naxvs diruta à Dionysio, vrbs prima à Græcis Chalcidensibus condita, vbi erat Apollinis Ducis, seu Archagæta ara Thucydidi. Sita erat ad partem Borealem ostij Fl. *Frigidi*.

S
I
C
I
L
I
Æ.

TAVROMINIUM, & Tauromenium, & Tauromenia, antea Naxos, Plinio, sic dicta vrbs à colle Tauro cui imminet, & μέγαν, quia hîc diu exules constitère; excisa est à Dionysio. Celebratur Taurominitanum marmor, & Sterquilinum, seu κοπρία, de quo in Charibdi: hodie *Taormia*, sed portus Tauromitanorum est *l'Ochiso* Cluerio.

MESSANA in orâ Peloritana, olim Zancle dicta à falce Saturni, nam Sicelioticè *Zanclon*, seu *Zanclion Falx* dicitur Thucydidi, quia speciem falcis habet, sic & Strabo: postea dicta est Messana à Messeniis Peloponnesiis ab Anaxilao, vel Anaxili Tyranno Rheginorum Messenio, euocatis. Incolæ Messeni; postea Mamertini dicti sunt, Tullio teste, ab incolis Campanis qui hanc occuparunt, cùm eis signum obuenuisset Mars, lingua Oscâ *Mamers* dictus. Diodorus ait urbem dictam esse Mamertinam; an benè? Certè vrbs Messana, incolæ Mamertinidicti vulgò sunt; sed non est tali viro & Siculo deneganda fides.

PACHYNUM: *Capo di Pessaro*.

P
R
O-

Longum: hodie *Lognina*, iam Insula à continenti reuulsa.

M
O
N-

PLEMMYRIUM, Pro. & Castellum vndosum Maroni. Certè Græcis Πλημμυρία inundatio est: hodie *Massa*; ei adiacebat parua Insula sine nomine Thucydidi: hodie *l'Issola delli Castellucio*.

T
O-

TAVRVS: hodie *Capo della Brucca*, ab vrbe vicinâ.

R
I
A.

ARGENVM inter Taurominium & Messanam Ptolemæo, apud Plinium Drepanum, nam ibidem locatur: hodie *Capo di S. Alessio*.

FLV- MI- NA	Elorus: hodie <i>Abiso</i> , in quo pisces cicures qui de manu edunt; ab eo dicta TEMPE ELORIA, de quibus Ovidius.
quæ cadunt in	ANAPVS: hodie incolis <i>Alfeo</i> ; sic dictus ut ait Scholiastes Theocriti, quod pedibus transmitti queat. Alabus, & Alabis, & Alabo, onis: <i>lo Catavo</i> . MELAS: hodie <i>San Marcellino</i> . Pantagias, & Pantagies, saxa rotans Maroni: <i>Porcari</i> . TERIAS, mille passibus à Leontinis: <i>Fiume S. Leonardo</i> .
MA- RE	Eryces: hodie <i>D. Pauli</i> . SYMETHVS à Rege Symetho dictus, Servio: hodie <i>la Iaretta</i> à scaphâ quâ traicitur: hic solus ex Siciliae fluuiis triremium capax; certè eò Romani 100. nauibus ad Murgantiam venerunt.
SICV- LVM, seu	Acis, ab Aci pastore amato à Galatæâ, cæso à Polyphemò; hodie <i>Aci</i> , Siculis <i>Iaci</i> , & <i>Ghiaci</i> .
IO- NIYM.	TAVROMINIYS, aliter Onobala: hodie <i>Cantara</i> . Ad ostij ripam Borealem templum Veneris, in quo Cerræ suspensæ, de quibus vide Grammaticos.

NVM. 4. *Vrbes Mediterraneæ Siciliae.*

ERYX in vertice montis sita, vrbs Helymorum Thucydidi, in quâ templum Veneris Ericinæ, quod vrbe euersâ substitit: hodie *Trapani del monte*, ob incolas Drepanum translatos.

ÆGESTA, *Ægestos* & *Egesta*, postea *Segesta*, vnde incolæ *Segestani* Tullio, Græcis *Ægestæi*; condita est ab Egesto Troiano qui & *Acestes* dictus. Hanc Agathocles cæsis indigenis vocavit *Dicæopolim*: *Barbara Fazello*.

Entella, & Atalla, ab Entello comite *Æneæ*, in Historiis celeberrima: hodie nomen in monte retinet *Bitella*.

Macella: *Calta-Bufamar*, à Sarracenis dicta.

Magella, incolæ *Magellini*: *Rosmano*; vbi vestigia magnæ vrbis 5. Mil. ab Ermâ.

Triocala, Ciceroni *Tricalum* à tribus pulchris Diod. 36. hoc est aquâ fontanâ, agro fertili, naturâ loci munitâ: hodie *edes S. Mariæ à monte Virgine*, mille passibus à *Calta-Bellota*.

ALICIÆ, incolæ *Halycienses* Cic. ciuitas immunis, sed sine foedere: *Salemi*.

Iera, incolæ Ietini, & Ietenses: *Iato*.

Schera, incolæ Scherini Tullio, corruptè Cetarini 3. Verr. hodie *Coriglione*.

MURGENTIUM, & Morgentium à populis Morgetibus dictum & conditum, aliter Murgentia: eius rudera visuntur 5. millibus ab ostio *Iarette*, & olim Symetho adiacébat.

ENCYVM, & Enguium, Eggina ciuitas Tullio, vel à solo feraci, vel à fonte scaturiente dicta: hîc templum Dearum quas vocant Matres, item & hîc colebatur Magna Mater, seu Idæa: hodie *Ingluni*, seu *Angulone*.

Petra, incolæ Petrenses, Petræa Silio: *Petraglia*, Latinè Petra Eliz.

Noæ, incolæ Noæi, Noæni, & Noenses: *Noara*.

Apollonia, incolæ Apollonienfes. videtur sita fuisse infra Calatam in Mediterrancis: *locus eius nescitur*.

AMESTRATVS, & Amastra, & Mutistratum, ab Atilio Calatino vrbs incensa, incolæ Amestratini: hodie *Mistretta*.

Tiffa, incolæ Tiffenses Ciceroni, Plinio Tiffinenses: *Randazzo*.

ÆTHNA vrbs, antea Inessum, & Inessa, Diod. Ennesia, quò demigrarunt Catanenses: hodie *Cænobium S. Ioannis de Arenis*.

Capytium, incolæ Capitini: *Capizzi*.

HERBITA, incolæ Herbitini, & Herbitenses: Fazello ex Ptolemæo *Citadella*, Cluuerio *Nicosia* ex Diodori Sic. situ, meliùs.

Agyrium: *San Philippo d' Agirone*, & *d' Argirone*; olim & Agurium, incolæ Agyrinenses Tullio: patria fuit Diod. Siculi.

IMACHARA, incolæ Imacharenfes, & Acharenfes Ciceroni: Cluuerio *Traina*; veriùs quàm *Citadella di Machari*, versus Pachynum, Fazello.

Galaria & Galarina: *Gagliano*, olim ciuitas potens Diodoro.

SYMETHVM, fortè Ameselum Diodori: *Racalbuto*.

Hadrantum, vbi Templum Hadrano Siciliae Deo à Dionys. conditum: *Aderno*; meminit eius Plutarchus in Timoleonte.

ASSORVS: *Azaro*, aliter Assorium, eius pedem alluebat Chrysus Fl. hodie *Dattaino*, qui Fl. Deus putabatur, & hîc templum habebat.

HYBLA maior, cuius oppidani Hyblæi, & Hiblenses: hodie *Paderno*.

ENNA: incolis nunc *Castro Ianni*; in colle sita vbi templum Cere-
ris

ris Straboni, loco inexpugnabili Liviò, & Siciliae umbilicus: hinc Proserpinam raptam fabulantur; certe floribus abundat eius ager, & tritico ab aliis diuerso.

Caulonia, & Callonia, & Cauloniana: *Pietra preccia.*

HYBLA HERÆA, cognomento minor: hodie *Ragusa.*

ERBESSVS supra Agrigentum cuius meminere Polyb. lib. 1. & Diodorus 20. hodie *le Grotte*, vulgò *Grutti.*

Acra à Syracusis condita: hodie *Cænobium S. Mariae d' Arcya.*

Petiliania: hodie *Caltanisseta.*

Philosophiana, seu Philosophiana Gelsenium ad Fontem Fl. Gelix: hodie *Piazza*, aliter *Chiazza.*

ERYCE, & Eryca, & Eruca, eius ruinæ in *M. Catalfano.*

Callipolis cuius meminit Herodotus, aliter Bidius dicta in agro Tauromitano: hodie *Mascalis.*

Eubæa: hodie *Lycodia*; vbi rudera ingentis vrbis.

NEETVM, seu Neetum Ptol. corruptè pro Νέητος vnde Neetini Diod. Cicer. Netinenses: hodie *Neto.*

Casmena cuius meminit Herod. à Syracusanis condita Thucydidi: hodie *Scicali.*

Bidis oppidulum Tullio incolæ Bidini, Plinio Bidenses: hodie *S. Gioanni di Bidini.*

Palica, supra Palicorum Crateres, incolæ Paliceni, eius ruinæ infra hos fontes ad Austrum iacent.

Menæ, aliter Menena, & Menenum; hodie *Meneo*; condita à Ducetio Siculo, facta auctior cum Palica destructa est.

ERBESSVS, ad Syracusas celebris apud Pausaniam, Liviùm, Diodorum: hodie *Palazzuolo.*

Maetorium, cuius mentio apud Herodotum: *Mazarini.*

LEONTINI: hodie *Lentini*, Ptol. Leontium, vrbs condita à Chalcidensibus, diu affectata à Dionysio qui tandem eam potitus est.

Ad hanc urbem XVTHIA terra, seu Xuthius ager; hic quoque vixere Lestrigones.

CENTVRIFE: *Centorue*, aut *Centorbe*, incolæ Centurippini, Polybio Κεντοριπτα, Melæ Centuripinum: hanc Cicero nobilissimam, & ditissimam vocat, Thucydidi πολισιμα est; ex hac vrbe oriundus Apuleius Celsus medicus.

Alias vrbes prætermisimus: quis enim omnes posset enumerare? de iis consulatur Cluuerius Geographorum accuratissimus.

Parall. Geogr. Tom. II.

QQ99

N V M. 5. *Lacus & Fontes Siciliae.*

PERGVSA lacus, aliter Pergus, ad quem rapta Proserpina, carens piscibus, sed colubris abundans: 5. millibus ab Ennâ vrbe distat, & dicitur *Pergusa*. Iuxtà Plutonia specus, ore in Boream verso, vnde Pluto raptor extitit.

PALICORVM FONS, seu Menenius, & Palicinus, sed meliùs duo fontes Crateres dicti fratrum Palicorum, ad quos nemo peierat impunè: hodie *Naphtia* Fazello.

CONCHEVS lacus, aliter Petrusensis, de quo in Admirandis: hodie *Lago di Petra*.

CAMARINA palus, seu lacus — *Cui non licitum fatis Camarina moueri, Silio*. Hæc cum exsiccata est pestilentiam peperit: consulere Apollinem ciues, respōdit exsiccandam non esse, non paruerunt Oraculo, & ab hac parte hostes in urbem irrupere, *Suidas*. Vnde parœmia *μη χνευ Καμαρηναι, εχυντος γρη ἀμεινων*: hodie *Lago di Camarana*, & eam Fl subiens *Fiume di Camarana*.

CYANE fons, de quo multa Mythologi, quæ patrem ad aras mactauit: hodie *la Pisma* ad Syracusas.

N V M. 6. *Siciliae Montes.*

ÆTHNA, sic dictus à Græco *αἶθευ ardere*, flammam eructans Cratere suo, sic enim os hiatus appellatur. Solinus duplicem in eo Craterem admittit. De mirâ eius fertilitate lege Strabonem lib. 6. de variis eius incendiis diuersis temporibus Cluuerium. Causam incendij faciunt Poëtæ Typhœum, seu Typhonem Gigantem eo oppressum à Ioue: Lucretius eam reicit in sulphur quo hæc regio scatet, accedunt & flatus inclusi. In hoc templum erat Vulcano sacrum, *Aeliano*. Altissimus est, ideóque Columna Cæli dicitur à Pindaro, cælumque fulcire, vt ait eius Scholiastes. Hyginus tradit ad eum confugisse Deucalionem & Pyrrham ad vitandum Cataclysmum: hodie *Monte Gibello*, nobis *le Mont Gibel, ou le Mont Ethna*.

PELORVS, aliter NEPTVNIVS, & Pelorias, vbi erat specula vnde prospectus patebat in mare Hadriaticum, & Tuscum: dicitur & Chalcidicus, & Eunes & Senes, nisi malis esse diuersas eius partes: hodie *Monti di Namari*.

HERÆI Montes, aliter IVNONII *Ἰωνῶν ἑξῆς*, amcenissimi Diodoro, & in iis Nympharum Lucus: extenditur à Taurominio ad Gelæ Fl. fontes, sed nunc variis nominibus appellatur, ab oppidis ei adiacentibus: ad Chryſæ fontem; vbi editissimus: *Monte Artesino.*

MARO: hodie *Musumeni*, vel *Musumeli*, malè Meri montes in Tabulis, quem errorem Fazellus inuexit.

MONTES HYBLÆI, ad caput Fl. Allabi supra *S. Marcellino*, ab Hyblâ parua sic dicti.

NEBRODES Montes sic dicti *Ἰωνῶν νεβρῶν* ab hinnulis quibus percurruntur, aliter Neurodi: hodie *Madonia*. Eorum partes videntur Maro mons *Musumeni*, & Gemelli colles, *Monti di Melle*, & alij.

ERYX, Mons Veneri sacer, vbi delubrum totius Siciliæ nobilissimum Straboni lib. 6. ab Æneâ conditum ait Melâ, ab Eryce dictus est quem Hercules occidit. In eo templo mille & amplius meretrices Straboni. De Columbibus Erycinis lege Ælianum I. Var. cap. 15. Idem & de festo quem *ἀντιγόνη* vocat. Reparatum est hoc templum à Tiberio, vt ait Tacitus, sub Claudio id factum asserit Suetonius: hodie *Mons Trapani*, in Archiuo regionis *Mons S. Iuliani*.

§. 3. *De minoribus Insulis Siciliæ adiacentibus.*

Æ sunt vel Boreales, vel Occidentales, vel Australes: Boreales aliquando vno nomine dicuntur Æoliæ; Occidentales Ægades; Australes Melita & Gaulos.

SECT. I. *Historica descriptio minorum Insularum ad Siciliam.*

NUM. I. *Insule Boreales, seu Æolia.*

NOMEN. Dictæ sunt hæ Insulæ ab Æolo Rege qui in iis regnavit, dictus præsidere ventis quoniam eos præcinebat; fortè ex Hierâ Insulâ, vt mox in eâ dicemus.

Secundo, Nominatæ sunt *Liparcorum Insule*, seu *Liparensum* à Liparâ earum maxima.

Tertiò, *Hephestiades*, Latinis *Vulcaniæ*, & *Vulcani* ob ignes ex

plerisque earum erumpentes.

Quarto, denique *Plote* apud Scymnum, quòd in medio earum navigatio circumflectatur: in singulari numero tamen vna dicitur *Plota* quòd ad instar *Deli* circumageretur, vt ait *Eufstathius* in *x. Odyf.*

NUMERVS. In quatuor opiniones de earum numero veteres distracti sunt.

Quinque admittit tantum *Appianus* 5. ciuiliū.

Septem recipiunt *Aristoteles*, *Scymnus*, *Strabo*, *Diodorus*, *Mela*, *Plinius*, & plerique alij.

Notem, *Isidoro* dicuntur esse: *Seruius* locutus est inconstanter, nam modò nouem, modò septem numerauit.

Quindecim denique nominat *Ptolemæus*, sed accenset *Æoliis* eas, quæ verè non sunt *Æoliæ*.

QUALITAS. Earum solum igneum est, ideò *Solinus* putat cap. 12. eas mutuari *Æthnæ* incendia, aut subministrare, certè *Isidorus* ait eas ardere instar *Æthnæ*: notatque *Diodorus* in plerisque earum videri crateres, quibus flammæ olim euomuerunt. Celebrissimæ sunt victoriâ *Duillij* contra *Pœnos*.

N V M. 2. *Insule Occidentales Siciliae, siue Aegades.*

PERPERAM *Aegates* appellantur à quibusdam, apud *Polybium* *Ægusæ* dicuntur, ad quas victor *Lutatius Catulus* de *Pœnis*, vt ait clarè *Cornelius Nepos*, & ex *Polybij* verbis libro 1. intelligitur. Nam de pugnâ *Lutatij* agens meminit *Hieræ Insulæ*, & *Ægusæ* *Lilybæo* oppositæ. Describi quoque videntur ab *Homero* 9. *Odyf.* vt satis bene conficit *Cluuerius*, ac proinde *Polyphemi* fuere sedes hæ *Insulæ*. Denique *Seruius* ad illud 1. *Æneid.*

Saxa vocant Itali mediis qua in fluctibus Aras, ait *Aras* illas esse *Ægades Insulas* veriùs scopulos inter *Siciliam*, & *Africam* vbi deuicti sunt *Pœni* à *Lutatio Carulo* bello 1. *Punico*; & notat ideò dictas *Aras*, quia in his *Pœni* cum populo *Ro.* percussere fœdus, & ideò vocari à *Sifenna Popilias Aras*: Nomen autem recepisse à *Capris* innuit vna ex iis *Ægusa* dicta Latine *Caprariâ*, de quâ mox agemus.

N V M. 3. *Insula Australes ad Siciliam Melita, & Gaulos.*

NOMEN MELITÆ multiplex. Primum *Melita* cognomine cum eâ Insula quæ est in Hadriatico Sinu hodie *Melada*: & hoc nomen videtur accepisse à mellis copia, vt quidam apud Cluuerium purant.

Secundum *Maltache*, seu *Maltachia*, in Itinerario maritimo pro quo tamen *Surita*, & Cluuerius volunt reponendum esse *Malta*.

Tertium *Ogygia*, seu *Calypsus Insula*, quod conficitur ex Orosio & Æthico, qui sic loquuntur *Syrtes maiores & Trogladite contra quos Insula Calypsus est*, at ex omnium iudicio *Ogygia* eadem est cum Insula *Calypso*, ergo.

Quartum denique *Hyperia*, vt Cluuerius eredit, cuius meminit *Homer. Odyf. 7.* qui eam collocat ἀρχὴ Κυκλώπων prope *Cyclopas*, id etiam putauere aliqui apud *Didymum*, sed hos refutat *Eustathius*, qui negat *Hyperiam* Insulam fuisse: ratio *Eustathij* ea videtur esse optima, quòd *Phæaces* qui *Hyperiam* dicuntur incoluisse canuntur ab *Homero* deuastari à *Cyclopi*bus, negat tamen *Homerus* *Cyclopas* habuisse naues, igitur *Hyperia* *Homeri* *Phæacum* sedes, non erat Insula: nos supra ex *Vibio* diximus *Hyperiam* fuisse *Camarinam* in *Siciliâ*.

QUALITAS MELITÆ. Fertilitas eius commendatur ab *Quidio* à quo *Fertilis* dicitur. *Diuitem* fuisse arguit *Templum* *Iunonis* locuples donariis quod *Verres* spoliavit: *Diod. lib. 5.* eius incolas τῶν οὐσίαις εὐδ' αἰμονας vocat. Item & fuisse excellentes linteorum textores, quorum & meminit *Tul. 4. Verr. & Silius* — *Telaque superba, Lanigerâ Melite*, qui rectè *Lanigeram* dicit ob gossipium, quod hîc nobile prouenit, *le Coton*. Notat etiam præfatus *Diodorus* *Meliten*ses habuisse domos ἀξιολόγους magnificè exornatas. Ex hac quoque Insulâ catulos *Meliten*ses auectos esse putat *Strabo* lib. 6. Quos tamen *Plinius* ex *Callimacho* accersit ex *Melitâ* *Illyricâ*, cui adstipulatur *Stephani* *Epistomistes*. Certè *Cluuerius* conficere videtur à neutrâ catulos illos dictos esse *Meliten*ses, sed à μέλω curam gero, vel quòd essent μέλιτεροι mellei, & blandi, vt tradunt disertè *Suidas* & *Fauorinus*; nunc etiam in neutrâ proueniunt, sed ex *Islandia*, Insulâ *Boreali* accersuntur. Hanc Insulam *Tullius* *Verrinâ 4.* satis periculoso mari disiungit à *Siciliâ*. Vtrùm autem

QQqq iij

ad eam S. Paulus naufragus appulerit, nulla difficultas esset pro aiente sententiâ ex capitibus Act. 27. & 28. nisi Constantinus Porphyrogenetus negantem tradidisset cap. 36. de administrando imperio. Idque naufragium ad Melitam Illyricanam contigisse scripsisset: nam recentibus quidam eius sententiam his rationibus firmare conati sunt. *Prima*, quod incolæ dicantur barbari, at Græcicum nostram Melitam incolebant: 2. Nulla hîc fit mentio vrbs, at in nostra vrbs erat satis pulchra. 3. Vicinæ Insulæ vt Claudos habebant vim contra serpentes ante D. Pauli aduentum, ergo eam Melita non accepit à D. Pauli naufragio. Sed obsistunt verba Actorum, hîc enim fit mentio Insulæ Claudos, quæ omnium iudicio est *Gozo*, fauet & ventus *Εὐροκλύδαν* spirans ab Oriente, pro quo si scriptum esset *Εὐρότοπος*, potens esset pro Constantino argumentum.

POLITIA MELITÆ. Probare nititur Cluverius lib. 2. cap. 16. Phæacas populos Melitam incoluisse, & hâc relictâ in Cocyram nauigasse, pulsosque esse à Phœnicibus paulò ante Troiæ ἀλωαν; tu lege si otiosus es bene longam hominis huius diatribam. Græci autem post 440 annos ad has Insulas appulerunt, & occupauere inter cæteras Melitam: certè ad Melitenses scripsit epistolam Græcè Olymp. 38 Phalaris, & præterea dedit illis pecuniam mutuum, quod non fecisset si Phœnices fuissent. Græcos expulere Carthaginenses circa primum bellum Punicum, veriùs eos subiecere, quare Tullius, *Melitenses Pænos semper hostes appellant*; tandem Romanis cessere hæ Insulæ vnà cum Sicilia.

GAVLOS Insula apud Strabonem variè & corruptè scribitur, Γαῦδος, Κλαῦδος, & Καῖνος, optimum selegit Casaubonus Γαῦδος; sed verum nomen est Γαῦλος, vnde incolæ *Gaulitani*, quæ vox adhuc ibi legitur in inscriptione, sicque eam Scyllax, Plinius, Melita, Procopius, & alij vocant. Gaulon dicitur Silio: & apud Strabonem lib. 7. Apollodorus Eratosthenem defendens Callimachum reprehendit, quod Gaulon faciat Insulam Calypsus. Cluverius in Itinerario Maritimo putat *Falacron* vocari. Portubus insignis est apud Diod. Sic. lib. 5. De eius virtute contra serpentes dicemus in Admirandis.

SECT. 2. Descriptio Geographica Insularum ad Siciliam.

INSV-
LÆ
ÆO-
LIÆ
SEP-

INSV-
LÆ
ÆO-
LIÆ
SEP-

LIPARA maxima 7. Æoliarum, incolæ Liparei, & Liparenfes piratæ maximi, qui publicè, & in foro diuidebant prædas, Liuij 5. A Liparo Aufonis filio nomen accepit qui recepit Æolium: antea dicebatur Meligunis: vrbs eius Gnidiorum Colonia Straboni; eius agrum vocat Tullius miserum, atque ieiunum 3. Verrina: hodie *Lipari*, cum Episcopali ciuitate.

THERMESSA, seu Thermiffa, aliter HIERA, & VULCANI, seu Vulcania: hodie *Volcano*, seu *Vulcano*, Græcis Hiphæstias, tota cauernosa est, & tres crateres habuit; inquit Strabo, sed tempore Polybij iam vnus obturatus erat. Porro ex flammis & fremitu incolæ præcinebant tempestates, ait Strabo, vnde nata Æoli fabula. Adiacet ei minor Insula quæ emerfit ex incendio V. C. 551. quando & pisces innumeri circa eam fluitarunt, & ex iis qui edit, interiit: hodie *Volcanello*, seu *Bolcanello*.

STRONGYLE à figurâ sic dicta, quia *rotunda* est, violentiâ flammarum inferior Thermessæ, sed fulgore præcellens Straboni: in hac vixit Æolus, vnde domus Æolia Solino dicitur: hodie *Sticulis Strongoli*, Italis *Stromboli*.

EVONYMOS nouissima Æoliarum Plinio 7. & deserta Straboni, sic dicta quod à Liparâ in Siciliam nauigantibus videtur maximè sinistra: apud Melam videtur dici *Osteodes*, sic vocata ab ossibus militum Pœnorum, ait Diod. lib. 5. qui tumultuantes eò missi sunt atque contabuerunt: hodie *l'Isca Bianca*; quod Mela sententiam videtur firmare; alij tamen eas distinguunt.

DIDYME, Latine *Gemella* à forma sic dicta Straboni: hodie *Salini*.

S I G I L I Æ	T E M.	ERICVSA, & ERICODES, ab Ericis nomen habet apud Strabonem: hodie <i>Alicur</i> .
		PHOENICVSA, & Phœnicodes à palmis nomen accepit; pabulo proximarum relicta Plinio: <i>Felicur</i> .
	R E L I Q V Æ B O R E A L E S E X T R A Æ O L I A S	HICESIVM, & Hicesia: hodie <i>Panavi</i> .
		Heracleotes, seu Herculis Insula: <i>Basiluzzo</i> .
VSTICA, cum oppido Ptolemæo Ægina, <i>Egita</i> in Itinerariis.		
	Paconia: <i>l'Isola di Fimi</i> ; aliter <i>delle Femine</i> .	
I N S V L Æ O C C I D E N T A L E S	S I C I L I Æ, aliter Æ G A D E S.	PHORBANTIA, sic dicta <i>ὑπὸ τῶν φορβαντῶν</i> à vaccis: Buccina dicitur in vitâ S. Pontiani: hodie <i>Leuenzo</i> .
		HIERA, aliter SACRA, & MARITIMA, ad quam contigit victoria Catuli, nam ad eam victi confugere Pœni: nunc <i>Marétamo</i> .
I N S V L Æ A V S T R A L I Æ	M E L I T A,	MELITA ciuitas, Tullio, Diodoro, Ptolemæo: hodie <i>Medina</i> , vel <i>ciuita Vecchia</i> in medio Insulæ.
		IVNONIS FANVM, religiosum etiam Piratis, nobile pietate Masinissæ, impietate & sacrilegio Verris famosum: <i>Castello di Sant Angelo</i> .
	I S L E D E M A L T E.	HERCVLIS portus in parte Australi Insulæ ubi visuntur rudera aliquot ædificiorum.
		Peninsula Ptolemæo; extrema pars Insulæ versùs Occidentem in Peninsulam conformata.
	GAVLOS: hodie <i>Gozo</i> , de quâ suprâ in Historicis.	
HPVCA, hoc est Vulcania: <i>Comino</i> inter <i>Melitam</i> & <i>Gaulon</i> Cluuerio, & aliis,		

CAP.